

Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi

Yıl: 2026 Sayı: (19) ss: 1-22

Academic Review of Economics and Administrative Sciences

Year: 2026 Issue: (19) pp: 1-22

<http://dergipark.org.tr/pub/ohuiibf/>

ISSN: 2564-6931

DOI: 10.25287/ohuiibf.1600708

Geliş Tarihi/Received: 13/12/2024

Kabul Tarihi/Accepted: 22/12/2025

Yayınlanma Tarihi/Published: 02/03/2026

Araştırma Makalesi
Research Article

TÜRKİYE’DE GÖÇÜN YOĞUN OLDUĞU İLLERDE BELEDİYELERİN STRATEJİK PLANLARINDA GÖÇ YÖNETİMİ

İslam KÖSEOĞLU¹

Doğan PEKER²

Öz

Göç, günümüzde dünyanın büyük bir bölümünü etkileyen ve çok boyutlu yapısı nedeniyle küresel ölçekte ele alınan önemli bir sorundur. Uluslararası kuruluşlar, merkezi ve yerel yönetimler ile sivil toplum örgütleri başta olmak üzere birçok aktör, göç olgusuna yönelik çözüm arayışları içinde bulunmaktadır. Ancak sorunun siyasi, askeri ve ekonomik krizlerle iç içe geçmiş yapısı, bu alanda ortak ve kapsamlı bir mutabakatın sağlanmasını güçleştirmektedir. Türkiye, jeopolitik konumu itibarıyla hem yoğun göç alan hem de geçiş ülkesi niteliği taşıyan ülkeler arasında yer almaktadır. Özellikle Ortadoğu’da Arap Baharı sürecinin iç karışıklıklarla başlayıp iç savaşlara dönüşmesi, Türkiye’yi dünyada en fazla göç alan ülkelerden biri haline getirmiştir. Türkiye’de göç olgusu yalnızca merkezi yönetim tarafından değil, aynı zamanda yerel yönetimler tarafından da ele alınmakta; belediyeler göçmenlere yönelik politika ve hizmetleri hayata geçirmek amacıyla stratejik planlarında bu konuya yer vermektedir.

Bu çalışma, Türkiye’de göç yoğunluğunun yüksek olduğu on iki belediyenin stratejik planlarını inceleyerek, belediyelerin göçmen politikalarına yönelik yaklaşımlarını analiz etmeyi amaçlamaktadır. Araştırma, nitel araştırma yöntemi çerçevesinde yürütülmüş; Türkiye’de göç yoğunluğunun en fazla olduğu on iki (12) il belediyesinin stratejik planları MAXQDA programı aracılığıyla incelenmiş ve tek vaka analizi kapsamında kodlanarak yorumlanmıştır.

Anahtar kelimeler : Belediye; Stratejik Plan; Göç.

Jel Sınıflandırılması : H70.

¹ Öğr. Gör. Dr., Uşak Üniversitesi, islam.koseoglu@usak.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2757-4501

² Dr., Milli Eğitim Bakanlığı, doganpeker_31@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-8202-1902

Atıf/Citation:

Köseoğlu, İ. & Peker, D. (2026). Türkiye’de Göçün Yoğun Olduğu İllerde Belediyelerin Stratejik Planlarında Göç Yönetimi, Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Sayı 1, 1-22. <https://doi.org/10.25287/ohuiibf.1600708>

MIGRATION MANAGEMENT IN THE STRATEGIC PLANS OF MUNICIPALITIES IN PROVINCES WITH INTENSIVE MIGRATION IN TURKEY

Abstract

Migration is a significant problem affecting a large part of the world today and is addressed on a global scale due to its multifaceted nature. Many actors, including international organizations, central and local governments, and civil society organizations, are seeking solutions to the phenomenon of migration. However, the intertwined nature of the problem with political, military, and economic crises makes it difficult to reach a common and comprehensive consensus in this area. Turkey, due to its geopolitical location, is among the countries that both receive a large number of migrants and serve as a transit country. In particular, the Arab Spring process in the Middle East, which began with internal conflicts and escalated into civil wars, has made Turkey one of the countries receiving the most migrants in the world. In Turkey, the phenomenon of migration is addressed not only by the central government but also by local governments; municipalities include this issue in their strategic plans to implement policies and services for migrants.

This study aims to analyze the approaches of twelve municipalities with high migration density in Turkey to their migration policies by examining their strategic plans. The research was conducted within the framework of qualitative research methods; The strategic plans of twelve (12) provincial municipalities with the highest migration density in Turkey were examined through the MAXQDA program and coded and interpreted within the scope of a single case analysis.

Keywords : Municipality; Strategic Plan; Migration.

Jel Classification : H70.

GİRİŞ

İster bireysel isterse topluluk halinde olsun insanların kendi istekleri ya da zorunlu olarak yer değiştirmesi olarak ortaya çıkan göç, kısaca “coğrafi hareketlilik” olarak görülmektedir. Dünya tarihinin en başlangıç noktasına kadar gidildiğinde insanın hareketli olduğu ve yer değiştirdiği bilinmektedir (Özkan, 2019:130). İnsanın bireysel ya da kitlesel düzeyde yer değiştirmesi, yalnızca fiziksel bir hareketlilikten ibaret olmayıp; kültürel etkileşimlerin artmasına, ekonomik, sosyal ve siyasal yapılar üzerinde çok boyutlu değişim ve dönüşümlerin ortaya çıkmasına neden olan karmaşık bir toplumsal olgudur. Bu bağlamda göç, hem söz konusu değişimlerin bir nedeni hem de bir sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır. (Güler, 2021: 220).

Günümüzde göç hareketlerinin altında krizler, savaşlar, neo-liberal politika uygulamaları, küreselleşme, teknolojinin hızlı ilerlemesi ve sosyal ağların oluşması ve iletişimin hızlı olması gibi birçok neden yatmaktadır. Göç hareketinin uluslararası boyut kazanması göçmen ve mülteci boyutu ile ülkeleri etkilemektedir. Türkiye’de bu hareket ve etkilemeden son derece payına düşeni almıştır. Bu duruma yönelik politika belirleyicilerin acil önlem alması icap etmektedir (Aktaş, 2015: 38; Tuna, 2022: 288).

Göç hareketinin ekonomik, sosyal, politik etkileri ile zaman ve mekânsal açıdan kaynak kullanımı, uyum programları ve iş birliği gerektiren politika uygulama ile hem merkezi yönetimi hem de yerel yönetimleri karşı karşıya bırakmaktadır (Kesgingöz & Burak, 2022: 142). Göç yönetimi bağlamında “rasyonel politika” uygulanması gerekli olan bu süreçte “veri” ve “iş birliği” çok önemli yere sahiptir. Merkezi yönetimin yerelde önemli temsilcisi olan yerel yönetimlerin göç süreçlerini etkin yönetmesi, kaynak kullanımı, örgütlenme, iş birliği ve politikalar oluşturmaya bağlıdır (Akkaya, 2021: 198).

Demokratik ülkelerde ana ve önemli aktör merkezi yönetimdir. Merkezi yönetimin yerelde bazı politikalarda eşgüdümlü çalıştığı önemli aktör olarak da belediyeler vardır. Göç yönetimi bağlamında merkezi yönetime ve yerel yönetimlere önemli görevler yüklemektedir. Türkiye Asya, Ortadoğu ve Afrika bölgelerinden “transit göç” ve “mülteci” veya sığınmacı olarak gelenler tarafından etkilenen ülke konumundadır. Türkiye özellikle 2011 Suriye Uluslararası krizi ile birlikte göç hareketinden önemli ölçüde etkilenmiştir. Bunun ile birlikte Asya, Ortadoğu ve Afrika coğrafyasından küresel göç hareketi Türkiye’yi sosyal, ekonomik, kültürel ve siyasi olarak etkilemiştir (Akgöz, 2016: 81-82). Özellikle sığınmacı ve göçmenleri kentsel alanlarda “mekânlaşmasının” yaşandığı günümüzde merkezi yönetimin

yanında önemli aktör olan yerel yönetimlere sorumluluklar yüklemektedir. Bu noktadan hareketle Türkiye’de uluslararası göçten en çok etkilenen Şehirlerin belediyelerinin örneklemine oluşturduğu bu çalışmada ilk on iki (12) belediyenin stratejik planı nitel yöntemle incelenmiştir.

Örnekleme en çok etkilenen sınır kentlerinden Kilis, Gaziantep, Şanlıurfa, Hatay, Osmaniye, Adana, Mersin ve diğer illerden Konya, Ankara, İstanbul, Bursa ve İzmir illerinin stratejik planları (2020-2024) nitel yöntem olan içerik analizi programı MAXQDA ile kod çalışması ve içerik analizi yapılmıştır.

I. GÖÇ KAVRAMI

Göç olgusunu insanlık tarihi kadar eskiye kadar götürmek mümkündür. Zira tarihsel perspektifte dünyada kaostan, iç karışıklığın ve kargaşanın olmadığı bir dönem neredeyse olmamıştır. İnsanlar bu kaotik ortam içerisinde can ve mal güvenliğini sağlamak için yaşadıkları yerlerden daha güvenli olan ülkelere/şehirlere göç etmektedirler (Çıkmaz & Aksu: 2019: 894). Göç kavramı çeşitli kaynaklarda farklı tanımlar içerse de temelde aynı şeyi anlatır. En genel tanımıyla göç; “anamlı bir uzaklık ve etki yaratacak kadar bir süre içerisinde gerçekleşen bütün yer değiştirmeler” olarak ifade edilmektedir (Günay & Atılgan, 2017: 38). Türk Dil Kurumunun sözlüğünde göç kavramı “ekonomik, toplumsal, siyasi sebeplerle bireylerin veya toplulukların bir ülkeden başka bir ülkeye, bir yerleşim yerinden başka bir yerleşim yerine gitme işi; taşınma, hicret, muhaceret” şeklinde tanımlanmıştır (<https://sozluk.gov.tr>, 2024). Göçün tanımına ilişkin Uluslararası Göç Örgütü (I International Organization for Migration-OM) tarafından hazırlanan Uluslararası Göç Hukuku kitabında yer alan Göç Terimleri Sözlüğü’ne göre göç: “Bir kişinin veya bir grup insanın uluslararası bir sınırı geçerek veya bir devlet içinde yer değiştirmesidir. Süresi, yapısı ve nedeni ne olursa olsun insanların yer değiştirdiği nüfus hareketleridir. Buna, mültecilerin, yerinden edilmiş kişilerin, ekonomik göçmenlerin, aile birleşimi gibi farklı amaçlarla hareket eden kişilerin göçü de dâhildir” şeklinde tanımlanmıştır (https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml31_turkish_2ndedition.pdf, 2024).

Türkiye’de göç kavramı 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu’nda göçten ne anlaşılması gerektiği “yabancıların, yasal yollarla Türkiye’ye girişini, Türkiye’de kalışını ve Türkiye’den çıkışını ifade eden düzenli göç ile yabancıların yasa dışı yollarla Türkiye’ye girişini, Türkiye’de kalışını, Türkiye’den çıkışını ve Türkiye’de izinsiz çalışmasını ifade eden düzensiz göçü ve uluslararası korumayı” ifade eder şeklinde hüküm altına alınmıştır. Yine 6458 sayılı kanunda “mülteci”, “şartlı mülteci” veya “ikincil koruma” kavramlarına vurgu yapılarak uluslararası korumanın çerçevesi çizilmiştir.

Türkiye’nin göç sorunlarını etkin bir şekilde yönetebilmesi için insan haklarına odaklanmış, nitelikli personel ve sağlam altyapıya sahip, yetkin bir kurumsal yapıya ihtiyaç duymaktadır. Bu doğrultuda, Türkiye’de yeni düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemelerin en önemlisi 6458 Sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu’dur. Bu kanun, göçmenlerin ve uluslararası koruma arayanların haklarını korumak için etkin bir yasal zemin sağlamıştır. Göç İdaresi Başkanlığı bu bağlamda önemli bir görevi ifa etmektedir. Türkiye’de ve yurtdışında göç alanına ilişkin politikaları uygulamak ve koordinasyonu sağlamakla görevlidir. Bu kurum, yabancıların Türkiye’ye girişi, kalışı, çıkışı, uluslararası koruma, geçici koruma ve insan ticareti mağdurlarının korunması gibi konularda faaliyet göstermektedir (<https://www.goc.gov.tr>, 2024).

Türkiye’de göç olgusu İçişleri Bakanlığına bağlı Göç İdaresi Başkanlığı tarafından yürütülmektedir. Göç İdaresi Başkanlığı, göç olgusunu çeşitli başlıklar altında ele alarak yönetir ve denetler. Bu başlıklar arasında düzenli göç, düzensiz göç, uluslararası koruma, geçici koruma, geri dönüş, insan ticaretiyle mücadele ve uyum ile iletişim gibi konular yer alır (<https://www.goc.gov.tr>, 2024).

Yukarıda yapılan göç tanımlarından hareketle, göçün çoğu zaman zorunlu bir insani olgu olarak ortaya çıktığı ve bireylerin karşılaştıkları sosyal, ekonomik veya siyasal koşullara verdikleri bir tepki ya da refleks niteliği taşıdığı söylenebilir. Türkiye özelinde düşünüldüğünde ise ülkenin jeopolitik konumu dolayısıyla tarihin birçok döneminde göçlerin yaşandığı yer olarak bilinmektedir (Boran, 2021: 240-241). Bu noktada Türkiye’nin siyasi, hukuki, ekonomik, kültürel ve coğrafi yönü özellikle orta doğu da göç olgusuna şekil vermektedir.

II. BELEDİYELER VE GÖÇ İLİŞKİSİ

Bu bölümde, belediyelerin göç olgusu karşısında üstlendikleri sorumluluklar ele alınmaktadır. Özellikle göçmen nüfusunun yoğun olduğu illerde, belediyelerin göç sürecinin yönetiminde birer yerel aktör olarak üstlendikleri roller ve göçmenlere yönelik yürüttükleri faaliyetler incelenmiştir; bu doğrultuda sürecin daha etkin yönetilebilmesine ilişkin çeşitli öneriler geliştirilmiştir.

II.1. Türkiye’de Belediyelerin Mevcut Durumunun Genel Bir Değerlendirilmesi

Türkiye’de belediyeler 5393 sayılı Kanun ve 5216 sayılı Büyükşehir Kanununu çerçevesinde faaliyetlerde bulunur. 5393 sayılı Kanunda belediyeler “Belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişisi” olarak tanımlanmıştır. 5216 sayılı Kanunda ise büyükşehir belediyesi “sınırları il mülki sınırı olan ve sınırları içerisindeki ilçe belediyeleri arasında koordinasyonu sağlayan; idarî ve malî özerkliğe sahip olarak kanunlarla verilen görev ve sorumlulukları yerine getiren, yetkileri kullanan; karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişisi” olarak tanımlanmıştır. Yukarıdaki kanunlar ayrıca göç ve göçmen kavramı bakımından incelendiğinde 5393 sayılı Kanundaki “(Ek fıkra: 31/10/2016-KHK-678/11 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7071/11 md.) “afet, kitlesel göç ve teröre maruz kalan yerleşim birimlerinin belediyeleri (...) vali veya belediye başkanı, aksayan belediye hizmetinin başka bir belediye tarafından yerine getirilmesini talep edebilir. Yardım istenilen belediye, meclis kararına gerek olmaksızın İçişleri Bakanının izniyle bu talebi yerine getirebilir” ibareyle gelişen olaylar içinde göç olgusu da eklenmiştir. 5216 sayılı Kanunda ise göç kavramı taratıldığında herhangi bir sonuç çıkamamaktadır.

Türkiye’de belediyelerin yasal mevzuata göre göç olgusuna karşı doğrudan görevleri bulunmamaktadır. 6458 sayılı Kanun’un Uyum başlığının 96. maddesinin (1) fıkrasında yerel yönetimler “öneri ve katkılarından faydalanmak” şeklinde karar verme yetkisi Göç İdaresi Başkanlığına bırakıldığı görülmektedir. Fakat belediyeler mahalli halka hizmet sunarken onların yaşam kalitesini en üst seviyeye çıkarmak için gayret gösterirler. Bunu yaparken temel iktisadi prensip olan kaynaklar kısıtlı ihtiyaçlar sınırsız ilkesinden hareket ederler. Bu durum belediyelerin sınırlı imkânlarla sınırlı rasyonellik içinde hareket etmelerini zorunlu kılmaktadır. Bu bağlamda Türkiye’de borcu bulunmayan belediye yok denecek kadar azdır (Ateş, 2020: 24).

Türkiye’de belediyeler, kentleşmeden altyapı ve üstyapı hizmetlerine, sosyal ve kültürel faaliyetlerden çevresel düzenlemelere kadar geniş bir yelpazede yerel halka hizmet sunma sorumluluğunu taşımaktadır (Köseoğlu, 2026: 6). Ancak bu geniş görev alanına rağmen, belediyeler ciddi ölçüde finansman yetersizliğiyle karşı karşıyadır. Özellikle merkezi idarenin belediyelere ayırdığı gelir payının sınırlı olması, kaynak temini sorununu daha da derinleştirmektedir. Tüm bu yapısal zorluklara karşın, belediyeler yerel hizmetlerin sürekliliğini sağlamak adına önemli çabalar göstermektedir (Berkün, 2017: 593).

Göç olgusu kapsamında, “göçmen”, “sığınmacı” ve “mülteci” gibi kavramlar farklı hukuki statüleri ifade etmek üzere kullanılmaktadır. Bu bağlamda, ülke sınırlarını aşarak yerleşim bölgelerine ulaşan bireyler, öncelikli olarak vatandaşlara sunulan temel hizmetlerden yararlanmaya başlamaktadır. Göçmenlere yönelik tutum ve hizmet sunumunun, ulusal ve uluslararası hukuk normları çerçevesinde şekillendirilmesi büyük önem taşımaktadır. Türkiye’de göçmen sayısındaki artış, özellikle kent merkezlerinde nüfus yoğunluğunu artırmakta ve buna bağlı olarak “kalabalıklaşma maliyeti” olarak ifade edilen sosyoekonomik yükleri de beraberinde getirmektedir. Kalabalıklaşma maliyeti, kentlerde artan nüfusun altyapı, barınma, ulaşım ve kamu hizmetleri üzerindeki baskısını ifade eden önemli bir sorundur. (Yaşlıkaya, 2019: 179). Teknolojinin devamlı gelişmesi, sanayileşme ve küreselleşmeyle birlikte enerji kaynaklarının da kullanımını arttırmaktadır (Balcı, 2023: 200). Bu durum toplam harcamaların artması, vatandaş kullanımına sunulan birçok fiziksel kaynağında tüketim ömrünü azaltacaktır. Türkiye’de göç yoğunluğunun yaşandığı kentlerin içinde bulunduğu durum özel ek maliyetleri de beraberinde getirme ihtimali yüksektir. Yaşanan nüfus yoğunluğuyla beraber ulaşım, sağlıkta, eğitimde vb. hizmetlerde bireyle bütçelerinden ek harcamalar yapma gereği hissedir (Mutlu, 2006: 56-59).

Türkiye’deki belediyelerin mali sorunları henüz giderilebilmiş gözüküyor. Kısa sürede de çözüme kavuşturulabileceği öngörülmüyor (Köseoğlu, 2025: 221). Öz kaynak yetersizliği, merkezi yönetimin

yardım şekli ve gelirlerinin serbestçe harcama koşunundaki bazı engeller bu sorunların başında gelir (Ulusoy & Tekdere, 2019: 170). Belediyeler, hizmetlerini etkin bir şekilde sunabilmek için yeterli mali kaynaklara sahip olamayabilirler. Bu durum, altyapı eksiklikleri, temizlik hizmetlerinde aksamalar ve diğer kamu hizmetlerinde aksaklıklara yol açabilir.

II.II. Belediyelerin Göçmen Politikaları

Göç olgusunun iyi yönetilmesi bölgesel dayanışma süreçlerini, devletlerarası istişareleri, merkezi ve yerel hükümet yetkililerinin bir araya gelmesi ve bunların yanında ilgili resmi aktörlerin STK'lar ile iş birliği içinde çalışmasını zorunlu kılmaktadır (Kara & Dönmez Kara, 2016:9).

Türkiye'de belediyeler, göçmen politikasının önemli bir aktörü konumundadır. Buradaki mevcut durum doğrudan mevzuattan kaynaklı olmayıp belediyelerin temel hizmetlerin önemli bir kısmının sunmasından kaynaklanmaktadır. Yerel yönetimler, Suriyeli mültecilerin Türkiye'deki entegrasyon süreçlerine yönelik çeşitli sosyal politika uygulamaları geliştirmektedir. Bu uygulamalar, temel ihtiyaçların karşılanmasının ötesinde, eğitim, sağlık, barınma, istihdam ve sosyal uyum gibi alanlarda yoğunlaşmaktadır (Dönmez Kara, 2021: 375- 402). Belediyeler, Suriyeli mültecilere yönelik sosyal hizmetler sunarak, onların yerel toplumlarla uyumlu bir şekilde yaşamasını sağlamaya çalışmaktadır. Belediyeler, göçmenlerin yerleşim yerlerine entegrasyonunu sağlama, temel ihtiyaçlarını karşılama ve sosyal uyumlarını destekleme gibi önemli görevler üstlenmektedir (Peker vd., 2023: 4). Bununla birlikte, göçmenlerin yerel topluma entegrasyonu için kültürel etkinlikler düzenlemek, dil kurslarına erişim sağlamak gibi çeşitli programlar yürütmektedirler. Ancak, belediyelerin göçmen politikalarıyla ilgili karşılaştığı bazı zorluklar da bulunmaktadır. Bunlar arasında finansal kaynakların yetersizliği, altyapı eksiklikleri, dil ve kültürel farklılıkların yönetimi ve bazen toplumsal kabul ve ayrımcılık gibi konular yer almaktadır. Bunlar arasında Suriyelilerin yerel halk tarafından ucuz işgücü olarak görülmesi yerel halkta işsiz kalma algısını oluşturmuştur (Dönmez Kara, 2016: 164). Ancak belediyeler, tüm bu zorluklara rağmen, göçmenlerin topluma entegrasyonunu desteklemek ve yaşam koşullarını iyileştirmek amacıyla çeşitli çalışmalar yürütmektedir. Bu doğrultuda, belediyelerin göç olgusuna yönelik daha etkin çözümler geliştirebilmesi için kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve uluslararası örgütlerle iş birliği içerisinde hareket etmeleri önem arz etmektedir. Bu tür iş birlikleri, hem belediyelerin üzerindeki kurumsal ve mali yükü hafifletecek hem de yürütülen hizmet ve projelerin etkinliğini artıracaktır (Peker vd., 2023: 5).

Belediye Göç İdaresi Başkanlığı Arasında İş Birliği: Türkiye'de belediyeler ve Göç İdaresi Başkanlığı arasındaki iş birliği, ülkeye gelen göçmenlerin entegrasyonu ve ihtiyaçlarının karşılanması açısından son derece önemlidir. Bu kurumlar, göçmenlerin yerleşim yerlerinde barınma, sağlık hizmetlerine erişim, eğitim imkânları ve istihdam gibi temel ihtiyaçlarını karşılama konusunda iş birliği yapmaktadırlar. Belediyeler, yerel düzeyde göçmenlerin ihtiyaçlarını tespit ederken, Göç İdaresi Başkanlığı ise göçmenlerin yasal haklarını korumak ve gerektiğinde desteklemek için çaba sarf etmektedir (Akman, 2018: 459). Bu iş birliği çerçevesinde, belediyeler, Göç İdaresi Başkanlığı ile koordineli bir şekilde göçmenlere yönelik sosyal yardım programları düzenlemekte ve hizmet sunmaktadırlar. Ayrıca, yerel düzeyde düzenlenen entegrasyon programları ve kültürel etkinlikler de bu iş birliğinin bir parçasıdır. Göç İdaresi Başkanlığı ise belediyelerle iş birliği yaparak göçmenlerin kayıt ve izleme süreçlerini yönetmekte, gerektiğinde yasal destek sağlamakta ve göçmenlerin entegrasyonu için önemli politika önerilerinde bulunmaktadır (TBB, 2022: 6-9). Ancak, bu iş birliğinin etkinliği bazı zorluklarla karşı karşıyadır. Bunlar arasında kaynak sıkıntısı, bürokratik engeller, iletişim eksikliği ve yerel düzeyde değişen politika ve uygulama farklılıkları gibi konular yer almaktadır. Ancak, tüm bu zorluklara rağmen, belediyeler ve Göç İdaresi Başkanlığı, göçmenlerin topluma entegrasyonunu desteklemek ve onlara daha iyi bir yaşam sağlamak için ortak çalışmalarını sürdürmektedirler (Ateş, 2020: 28).

Belediye ve Halk Eğitim Merkezleri Arasında İş Birliği: Türkiye'de göçmenlerin entegrasyonu ve sosyal uyum sürecinde, belediyeler ve halk eğitim merkezleri arasındaki iş birliği son derece önemlidir. Belediyeler, yerel düzeyde göçmenlerin ihtiyaçlarını tespit etme ve karşılama konusunda önemli bir rol oynamaktadır. Bu kapsamda, barınma, sağlık hizmetleri, eğitim ve istihdam gibi alanlarda hizmetler sunmaktadırlar. Halk eğitim merkezleri ise yetişkin eğitimi ve mesleki eğitim konularında uzmanlaşmış kurumlardır ve göçmenlere dil kursları, meslek edindirme programları ve kültürel etkinlikler gibi hizmetler sunmaktadırlar (İşigüzel & Baldık, 2019:499). Bu iki kurum arasındaki iş birliği, göçmenlerin

yerel topluma entegrasyonunu güçlendirmektedir. Belediyeler, halk eğitim merkezleri ile koordineli bir şekilde göçmenlerin ihtiyaçlarını belirleyebilir ve onlara yönelik uygun eğitim ve destek programları oluşturabilirler. Örneğin, halk eğitim merkezleri aracılığıyla düzenlenen dil kursları, göçmenlerin Türkçe öğrenmelerine ve iletişim becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir. Ayrıca, meslek edindirme programları ve iş başı eğitimler, göçmenlerin istihdama erişimini kolaylaştırabilir ve ekonomik olarak daha bağımsız hale gelmelerine yardımcı olabilir (Dere & Demirci Dölek, 2023: 114-115). Ancak, bu iş birliğinin etkinliğini artırmak için bazı zorluklarla da karşılaşılabilir. Bunlar arasında finansal kaynakların yetersizliği, iletişim eksikliği ve koordinasyon sorunları gibi konular yer almaktadır. Ancak, tüm bu zorluklara rağmen, belediyeler ve halk eğitim merkezleri, göçmenlerin entegrasyonu ve topluma katılımını desteklemek için ortak çalışmalarını sürdürmektedirler. Bu iş birliği hem göçmenlerin yaşamlarını iyileştirmeye hem de yerel toplumların çok kültürlü yapısını zenginleştirmeye katkı sağlamaktadır.

Belediye STK'lar Arasında İş birliği: Göç, günümüzde birçok belediyenin ve sivil toplum kuruluşlarının karşı karşıya olduğu bir gerçeklik haline geldi. Belediyeler, göç eden insanların yerleşiminden, barınma ihtiyaçlarından, sağlık hizmetlerine erişimlerine kadar bir dizi konuda sorumluluk üstlenmek zorundadır. Ancak, bu sorunların üstesinden gelmek için belediyeler tek başlarına yeterli değildir. Sivil toplum kuruluşları, çeşitli alanlarda uzmanlaşmış ve yerel topluluklarla doğrudan etkileşim halinde olan önemli aktörlerdir (Saraçoğlu, 2023: 176). Göç konusunda iş birliği, belediyelerin kaynaklarını daha etkin kullanmalarına, yerel toplulukları daha iyi desteklemelerine ve göçmenlerin entegrasyon süreçlerini güçlendirmelerine olanak tanır. Belediyelerin altyapı ve kaynaklarıyla sivil toplum kuruluşlarının yerel bilgi ve uzmanlığı bir araya geldiğinde, göçmenlerin ihtiyaçlarına daha etkili bir şekilde yanıt verilebilir. Özellikle savunuculuk ve hukuki yardım konularında bilgi ve destek iş birliği göçmenlerinin işini kolaylaştırmaktadır (Saraçoğlu, 2023: 177). Ayrıca bu iş birliği, göçmenlerin topluma entegrasyonunu desteklerken, yerel halkla olan ilişkilerin güçlendirilmesine de katkı sağlayabilir. Bir yerel birim olan belediyelerin STK'larla iş birliği içinde olmalarının önemi Tosun ve Azazi (2019) saha araştırmasında ortaya konulmuştur. Çalışmada dezavantajlı gruplar arasında sığınmacı ve mültecilere yönelik kalıcı yerele indirgenmiş politika uygulamaları gerekmekte olduğu ve yerel yönetimlerin STK'lar ile çalışması gerektiği sonucuna varılmıştır (Tosun & Azazi, 2019: 232).

Belediyeler yukarıda ifade edildiği gibi göç olgusunun doğrudan aktörü olmamakla birlikte özellikle yerel düzeyde göçmenlerin uluslararası hukuktan kaynaklanan haklarını kullanma ve uyum sürecinde önemli faaliyetler yerine getirirler. Belediyelerin insan kaynağı ve fiziksel kaynak yönünden diğer idarelerden çoğu kez üstün durumdadır. Belediyelerin beşeri ve maddi kaynakları göç idaresi başkanlığı, halk eğitim ve STK'ların eğitim gücüyle birleştirildiğinde göçmenlere sürdürülebilir bir yaşam sunma ihtimali daha kolay hale gelir. Bu çerçevede ortak akılla kentin önemli bir sorunu çözülerek ayrıca ülke vatandaşlarının da yaşamlarına normal bir şekilde devam etmesi de sağlanmış olur.

III. YÖNTEM

Çalışmanın bu bölümde Türkiye'de göçten en çok etkilenen 10 büyükşehir belediyesi ile 2 il belediyesinin stratejik planları (2020-2024) MAXQDA nitel analiz programı yardımıyla incelenerek çeşitli tespitler yapılarak birtakım öneriler sunulmuştur.

III.I. Araştırmanın Problemi ve Soruları

Türkiye'de göçten en çok etkilenen belediyeler bulunmaktadır. Bu çalışma belediyeler göç problemini stratejik planlarında nasıl ele almışlardır? Göçten etkilenen belediyeler ne gibi faaliyetlerde bulunmaktadır? Örnek ve farklı ne gibi aksiyon almışlardır? Ulusal ve uluslararası ne gibi iş birliğinde bulunmaktadırlar? Belediyeler ne gibi zorlukla karşılaşmaktadırlar? Göçler belediyelere ne gibi fırsatlar sunmaktadır? Sorularına cevap bulabilmek için gerçekleştirilmiştir.

III.II. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu makalenin amacı, Türkiye'deki belediyelerin stratejik planlarında göç yönetiminin nasıl ele alındığını incelemek ve özellikle göçün yoğun olduğu illere odaklanarak bu bölgelerdeki belediyelerin göç politikalarını, uygulamalarını ve stratejilerini analiz etmektir. Makalenin önemi ise şu noktalarda ortaya çıkmaktadır: toplumsal etki, kalkınma ve iyileştirme, kültürel zenginlik ve çeşitlilik yönetimi, yerel yönetim kapasitesi ve stratejik planlama ve akademik literatüre katkı sağlamaktır. Bu çalışma göç yönetiminde en çok etkilenen belediyelerin uygulamalarını ele alarak ne gibi faaliyetlerde

bulunduklarını, örnek ve farklı uygulamaları ortaya çıkartması ayrıca toplum için önemli bir problem olan göç ve entegrasyonda belediyelerin sosyal uyum konusunda uygulamaları ortaya çıkartması açısından alana katkı sağlaması noktasında önemli olduğu düşünülmektedir.

III.III. Araştırmanın Yöntemi

Nitel araştırma yöntemlerinden olan “gözlem”, “doküman analizi”, “görüşme” gibi veri toplamaya dayalı nitel araçların kullanıldığı “olgu” ve “olayların” gerçekçi doğasından meydana çıkartıldığı araştırma olarak kabul edilmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2018:41). Bu araştırma nitel araştırma usulüyle yapılan belge incelemesidir. Araştırmada nitel yöntemlerden içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa, Mersin, Adana, Konya, Hatay, Gaziantep ve Şanlıurfa Büyükşehir Belediyeleri ve Osmaniye ile Kilis Belediyelerinin stratejik planlarından (2020-2024) elde edilen veriler ile literatürden oluşturulan temalar vasıtasıyla MAXQDA nitel analiz programıyla içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir.

III.IV. Araştırmanın Bulguları

İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa, Mersin, Adana, Konya, Hatay, Gaziantep ve Şanlıurfa Büyükşehir Belediyeleri ve Osmaniye ile Kilis Belediyelerinin stratejik planları (2020-2024) içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Aşağıda Stratejik Plandan oluşturulan temalar verilmiştir;

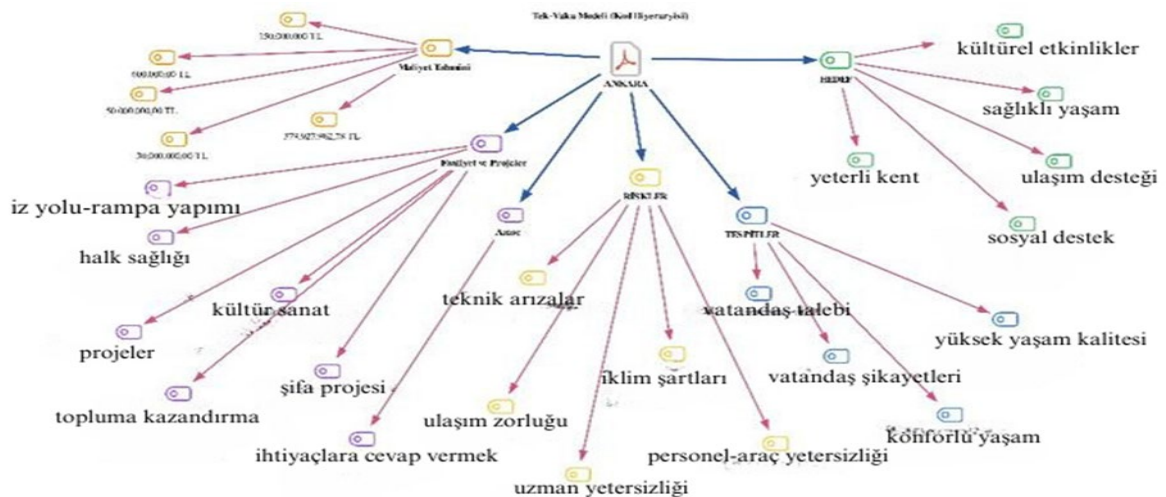
- ✓ Maliyet Tahmini
- ✓ Faaliyet ve Projeler
- ✓ Riskler
- ✓ Amaç
- ✓ Göç Ana Planı
- ✓ Riskler
- ✓ Kurumun ilgili kodlama Göçmenler
- ✓ Tespitler
- ✓ Kendi kültürüne uyum için eğitim
- ✓ Hedef
- ✓ İhtiyaçlar
- ✓ Tehditler

Araştırma için belirlenen Büyükşehir Belediyelerinin ve il belediyelerinin stratejik planlarındaki (2020-2024) bulgulara tek vaka modeli ile verilmiştir. Ayrıca illerin tek vaka analizlerin detaylı olarak karşılaştırmaları tablo-1’de kod matris tarayıcısında detaylı olarak verilmiştir.

a. İstanbul Büyükşehir Belediyesi

Aşağıda İstanbul Büyükşehir Belediyesi’ne ait MAXQDA nitel analiz programıyla içerik analizi yöntemiyle tek- vaka modeli (kod hiyerarşisi) geliştirilmiştir. Modelde stratejik plandan elde edilen kodlar şekil altında yorumlanmıştır.

Şekil-1 İstanbul Büyükşehir Belediyesi Tek Vaka Modeli

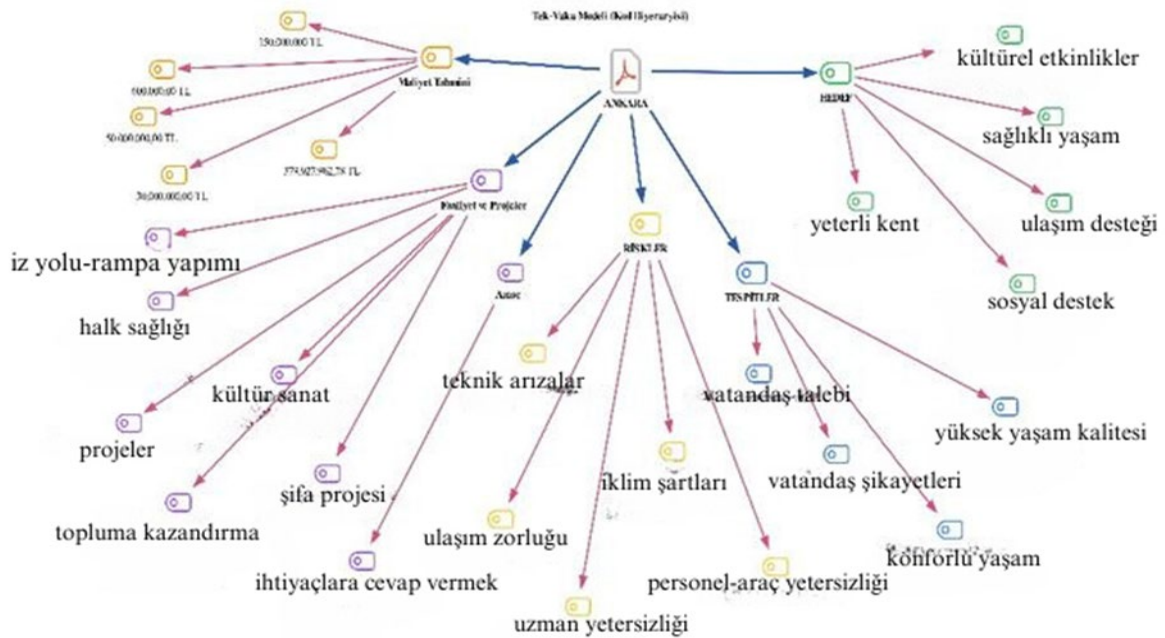
Şekil 1’de İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nin (İBB) stratejik planı incelendiğinde, iki temel maliyetlendirme çalışmasına yer verildiği görülmektedir. Planda belirlenen iki temel hedef ise; sosyal hizmetlerin çeşitliliği ile etkinliğinin artırılması ve kapsayıcılığın güçlendirilmesi ile birlikte, eşit haklara erişimde dezavantajlı durumda olan kesimlere yönelik hizmetlerin geliştirilmesi şeklinde ifade edilmiştir. İBB’nin stratejik analizinde yer alan beş temel tespit; hızlı kentleşme ve buna bağlı göç olgusu, ulusal ve uluslararası düzeyde yaşlı nüfusun artışı, toplumsal cinsiyet eşitsizliğine bağlı sosyal sorunlar, engelli bireylerin istihdamında yetersizlik ve erken çocukluk dönemine yönelik hizmetlerin eksikliği olarak sıralanmıştır. Ayrıca sosyal yardımlarda kurumlar arası iş birliği eksikliği de dikkat çekilen bir diğer husustur. Belediyenin plan kapsamında belirlediği genel amaç ise; sosyal ihtiyaçları eşit ve kapsayıcı biçimde karşılayan, paylaşımcı bir şehir yapısının inşa edilmesidir. Bu doğrultuda; çocuklara, yaşlılara, engelli bireylere, kadınlara, ailelere, bağımlılıkla mücadele eden bireylere ve evsizlere yönelik çeşitli faaliyet ve projeler planlanmıştır. Öte yandan, sosyal destek hizmetlerinin entegre bir biçimde sunulamaması ile kurumlar arası iş birliği ve koordinasyon eksiklikleri, hizmetlerin bütüncül şekilde yürütülememesi yönünde temel riskler olarak öne çıkmaktadır.

Yerel yönetimlerin, özellikle belediyelerin sosyal hizmet sunumunda iş birliği, koordinasyon ve tecrübe paylaşımı, sorunların bütüncül ve sürdürülebilir bir şekilde çözülmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Bu tür iş birlikleri yalnızca hizmetlerin etkinliğini artırmakla kalmayıp, aynı zamanda demokratik yönetim anlayışının güçlenmesine de katkı sunmaktadır. Ayrıca, sosyal hizmet alanında kaynakların verimli kullanılmasını sağlayarak mükerrer hizmet üretimini önlemekte ve kaynak israfını azaltmaktadır.

b. Ankara Büyükşehir Belediyesi

Aşağıda Ankara Büyükşehir Belediyesi’ne ait MAXQDA nitel analiz programıyla içerik analizi yöntemiyle tek- vaka modeli (kod hiyerarşisi) geliştirilmiştir. Modelde stratejik plandan elde edilen kodlar şekil altında yorumlanmıştır.

Şekil-2 Ankara Büyükşehir Belediyesi Tek Vaka Modeli

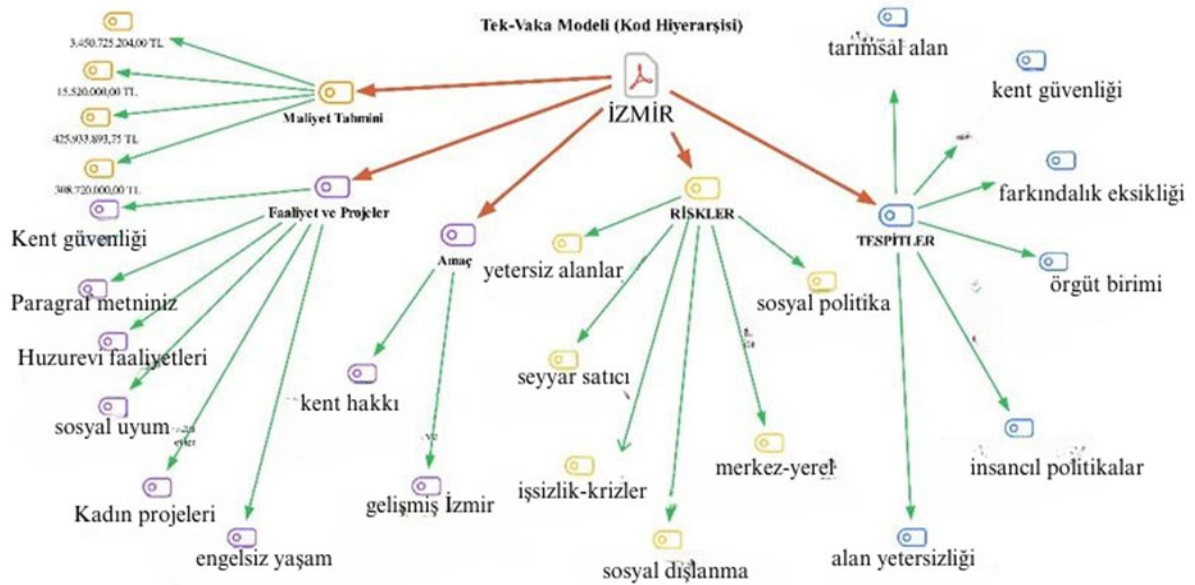
Ankara Büyükşehir Belediyesi’nin stratejik planında amaç, dezavantajlı kesimlerdeki vatandaşların istihdam, sağlık, eğitim, ulaşım kültürel ve sosyal alanlardaki ihtiyaçlarına cevap vermek olarak ifade edilmiştir. Hedefler ise dezavantajlı kesimlerin sosyal kültürel ihtiyaçları karşılayacak seminer ve etkinlikler düzenlemek, hastalara ve sağlıklı yaşama destek olmak, dezavantajlı gruplara ulaşımı kolaylaştırmak, dezavantajlı kesimlere sosyal kültürel alanlarda ihtiyaçlarını cevap vermek ve projeleri hayata geçirmek olarak hedeflenmiştir. Belirlenen hedeflerin gerçekleştirilmesi amacıyla beş adet

maliyetlendirme çalışması yapılmıştır. Stratejik plan kapsamında öngörülen faaliyet ve projeler; iz yolu ve rampa yapımı, halk sağlığının korunmasına yönelik sağlıklı yaşam ve diyaliz hizmetleri, Türk halk müziği, Türk sanat müziği ve drama alanlarında kursların düzenlenmesi, sokakta çalışan çocukların topluma kazandırılmasına yönelik programlar, engelli bireyler için geliştirilen “Zihinsel Engelliler Yaşam Köyü” ve “Şifa Otel” projeleri ile ilgili birimler tarafından yürütülecek diğer sosyal hizmet faaliyetlerinden oluşmaktadır. Plan kapsamında tanımlanan başlıca riskler ise; teknik arızalar, eğitmen ve tesis yetersizliği, ulaşım sorunları, hizmet sunum sürecinin uzunluğu nedeniyle dezavantajlı gruplara erişimde yaşanan güçlükler, güvenlik önlemlerinin yetersizliği, uzman eğitmen, personel ve araç eksikliği ile olumsuz iklim koşullarıdır. Tespit edilen temel ihtiyaç ve sorun alanları ise; vatandaşlardan gelen talep ve şikayetler, hızlı nüfus artışıyla birlikte hizmet alanlarının çeşitlenmesi gerekliliği ve dezavantajlı grupların yaşam konforunun artırılmasına yönelik sosyal hizmet çalışmalarının önemidir.

c. İzmir Büyükşehir Belediyesi

Aşağıda İzmir Büyükşehir Belediyesi’ne ait MAXQDA nitel analiz programıyla içerik analizi yöntemiyle tek- vaka modeli (kod hiyerarşisi) geliştirilmiştir. Modelde stratejik plandan elde edilen kodlar şekil altında yorumlanmıştır.

Şekil-3 İzmir Büyükşehir Belediyesi Tek Vaka Modeli

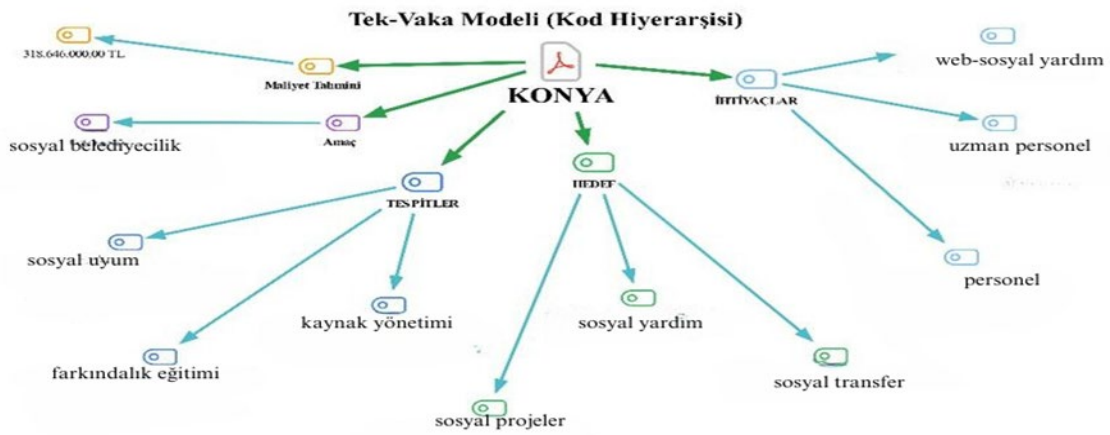
İzmir Büyükşehir Belediyesi’nin stratejik planında temel amaçlar; İzmirliğin karar alma süreçlerine katılımını sağlamak, bu kararları şeffaf ve denetlenebilir hale getirmek, kent aidiyetini güçlendirmek, İzmir’in ekonomisini yenilikçi ve girişimci bir ekosisteme kavuşturmak ve şehrin coğrafi karakterine dayanarak sürdürülebilir kalkınmayı desteklemektir. Stratejik plan çerçevesinde öne çıkan faaliyet ve projeler arasında; kentte huzur ve güvenliği sağlamak amacıyla zabıta hizmetlerinin sunulması, huzurevi faaliyetlerinin yürütülmesi, mültecilere yönelik sosyal içerme programlarının uygulanması, kadınların toplumdaki yerini güçlendirmeye yönelik projelerin geliştirilmesi, engelli bireylere yönelik hizmetlerin artırılması ve toplumsal cinsiyet eşitliğini destekleyen faaliyetlerin hayata geçirilmesi yer almaktadır. Bu faaliyet ve projelere ilişkin dört ayrı maliyet tahmini gerçekleştirilmiştir. Plan kapsamında tanımlanan riskler ise; çocukların kendilerini ifade edebilecek yeterli sosyal alanlara sahip olmamaları, hızlı göç hareketlerinin artması ve bununla birlikte denetimsiz sokak satıcılarının çoğalması, ekonomik krizlerin işsizlik ve yoksulluk üzerindeki olumsuz etkileri, dezavantajlı gruplara yönelik toplumsal önyargıların sunulan hizmetlerin etkinliğini azaltması, merkezi yönetimin dezavantajlı gruplara yönelik politikaları ile yerel düzeydeki uygulamalar arasındaki uyumsuzluk ve son olarak, hak temelli barış ve demokrasi politikalarının güncel siyasi gündemler gerekçe gösterilerek geri plana itilmesidir. Tespitler ise kırsal kesimler tarımsal üretim ve kooperatifleşme için uygun ortamlara sahiptir. Dilenci ve seyyar satıcılara yönelik operasyon ile bu sorunu tam olarak çözemeyecek olması, çocuk hakları konusunda toplumda bir bilincin oluşmuş olması, mültecilerle ve dezavantajlı kesimlerle ilgili alanların bakanlığa

bağlı birimlere ait olması, toplumda adaletli barışçı bir ülke olmaya yönelik talep olmakla beraber bunun gerçekleşmesine yönelik inancın azalması şeklinde tespitler oluşmuştur.

ç. Konya Büyükşehir Belediyesi

Aşağıda İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne ait MAXQDA nitel analiz programıyla içerik analizi yöntemiyle tek- vaka modeli (kod hiyerarşisi) geliştirilmiştir. Modelde stratejik plandan elde edilen kodlar şekil altında yorumlanmıştır.

Şekil-4 Konya Büyükşehir Belediyesi Tek Vaka Modeli

Şekil-4'te Konya Büyükşehir Belediyesi'nin stratejik planında temel amaç, ihtiyaç sahibi bireyler ile dezavantajlı kesimlere yönelik sosyal destek hizmetlerinin geliştirilmesi olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda belediyenin hedefleri arasında; dezavantajlı gruplar ve engellilere yönelik çeşitli sosyal hizmet uygulamalarının hayata geçirilmesi, ihtiyaç sahiplerine ayni ve nakdi yardımların sağlanması, ayrıca dezavantajlı kesimlerin sosyal, kültürel ve fiziksel gelişimlerine katkı sunacak projelerin üretilmesi yer almaktadır. Belirlenen amaç ve hedeflerin etkin bir biçimde gerçekleştirilebilmesi için Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından kapsamlı bir maliyet tahmini yapılmıştır. Bunun yanı sıra, dijital dönüşüm süreciyle birlikte ortaya çıkan yeni yönetim anlayışı çerçevesinde yerel yönetimlerde çevrim içi kamuoyu oluşturulması, daha katılımcı, etkin ve sürdürülebilir bir yönetim yaklaşımının geliştirilmesine olanak sağlamaktadır (Balcı & Keser, 2023: 146). Bu doğrultuda Konya Büyükşehir Belediyesi, stratejik plan kapsamında mobil uyumlu, web tabanlı bir sosyal yardım sisteminin kurulmasını, “Engelsiz Yaşam Merkezi” ve “Yaşlı Destek Merkezi”nin oluşturulmasını hedeflemektedir. Söz konusu projelerin etkin biçimde yürütülmesi için psikolog, doktor, sosyal hizmet uzmanı ve sosyolog gibi nitelikli insan kaynağına duyulan ihtiyaç da plan dâhilinde ortaya konulmuştur.

d. Mersin Büyükşehir Belediyesi

Aşağıda Mersin Büyükşehir Belediyesi'ne ait MAXQDA nitel analiz programıyla içerik analizi yöntemiyle tek- vaka modeli (kod hiyerarşisi) geliştirilmiştir. Modelde stratejik plandan elde edilen kodlar şekil altında yorumlanmıştır.

Şekil-5 Mersin Büyükşehir Belediyesi Tek Vaka Modeli

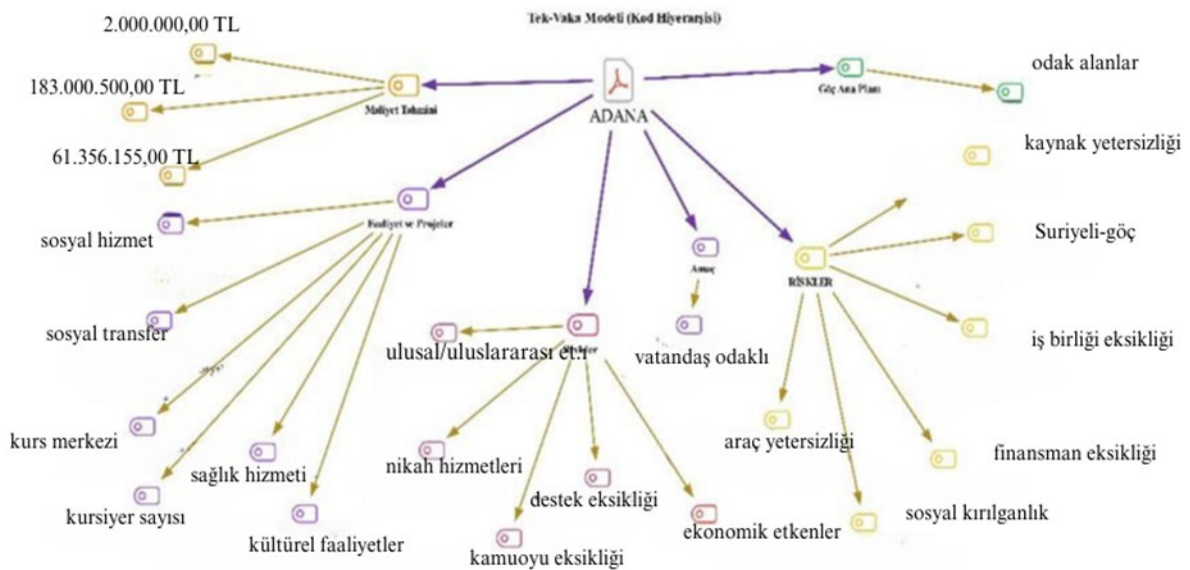

Mersin Büyükşehir Belediyesi Stratejik planında göç ve entegrasyon bağlamında sosyal içerme açısından amaç belirlemesi şu şekildedir. Belediyenin sosyal destek hizmetleri ile sosyal içermenin sosyal uyumun ile toplumsal birlikteliğin kapsayıcı bir anlayışta olması olarak belirlenmesi küresel göç ve sosyal uyum açısından dikkat çekici olmuştur. Mersin Büyükşehir Belediyesi faaliyet ve projelerde farklı olan faaliyeti toplumsal uyum ve dayanışmayı sağlayacak faaliyet ve projeler yapılması olarak görülmüştür. Riskler ise literatürde sıklıkla karşılaşılan iş birliği eksikliği, personel ve araç yetersizliği ile bu alanda mevzuat değişikliği yapılması olarak karşımıza çıkmaktadır. Tespitlerde TÜİK verilerine göre ilde yoksulluk oranını yüksek olması, kırılgan grupların sorunlarına yönelik farkındalığının azlığı ile kişilerin gelirlerinin artırılması için mesleki eğitim eksikliğinin fazlalığı olarak oluşturulmuştur.

e. Adana Büyükşehir Belediyesi

Aşağıda Adana Büyükşehir Belediyesi'ne ait MAXQDA nitel analiz programıyla içerik analizi yöntemiyle tek- vaka modeli (kod hiyerarşisi) geliştirilmiştir. Modelde stratejik plandan elde edilen kodlar şekil altında yorumlanmıştır.

Şekil-6 Adana Büyükşehir Belediyesi Tek Vaka Modeli

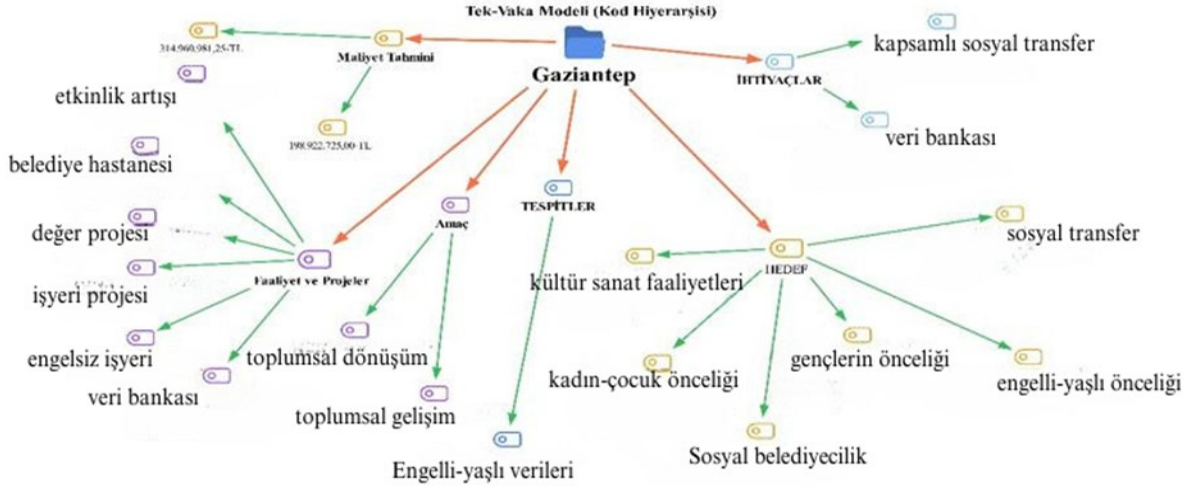

g. Gaziantep Büyükşehir Belediyesi

Aşağıda Gaziantep Büyükşehir Belediyesi'ne ait MAXQDA nitel analiz programıyla içerik analizi yöntemiyle tek- vaka modeli (kod hiyerarşisi) geliştirilmiştir. Modelde stratejik plandan elde edilen kodlar şekil altında yorumlanmıştır.

Şekil-8 Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Tek Vaka Modeli

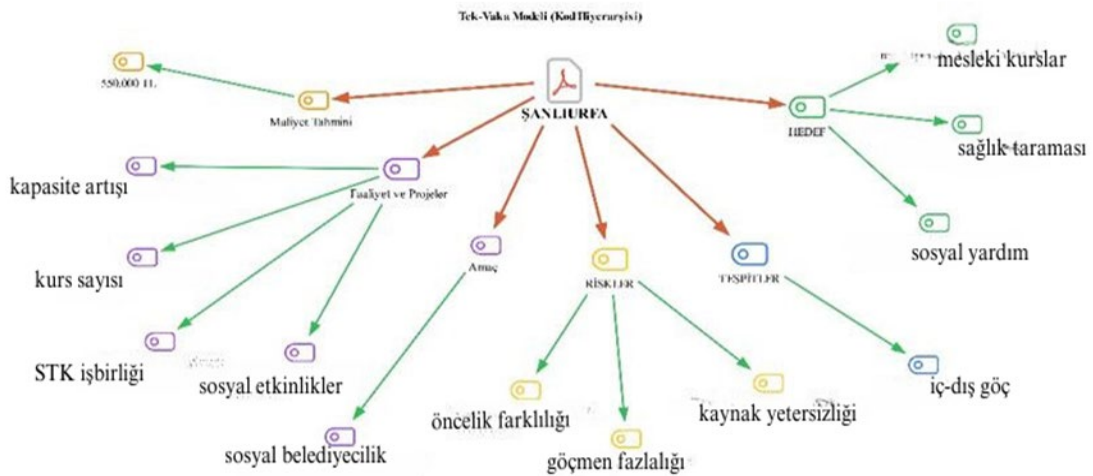

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi planında amaç olarak toplumsal gelişimi ve dönüşümü destekleme ve pekiştirmek olarak belirlenmiştir. Hedefler ise dezavantajlı kesimlerle ilgili çalışmaların artırılması ve kapsayıcılığının geliştirilmesidir. Bu amaç ve hedefleri gerçekleştirmek adına faaliyetler ve projeler ise “değer sensin”, organize sanayi bölgesinin korunmalı projesi, belediye hastanesinin memnuniyet düzeyinin artırılması, engelsiz fikir üretim merkezi projesinin hayata geçirilmesi, önemli bir faaliyette şehrin sosyal dokusundaki değişimi analiz etmeye yönelik alan araştırması yapılarak veri bankası oluşturulması görülmektedir.

ğ. Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi

Aşağıda Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi'ne ait MAXQDA nitel analiz programıyla içerik analizi yöntemiyle tek- vaka modeli (kod hiyerarşisi) geliştirilmiştir. Modelde stratejik plandan elde edilen kodlar şekil altında yorumlanmıştır.

Şekil-9 Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi Tek Vaka Modeli

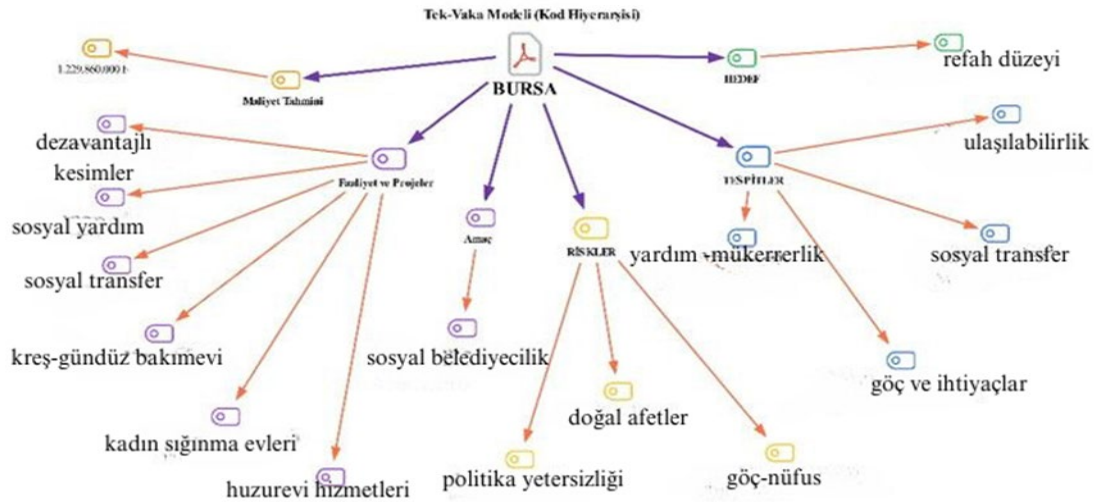
Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi Stratejik planında amaç topluma sunulan sosyal hizmetlerin performansını arttırmak olarak belirlenmiştir. Hedefler ise mesleki kursları arttırmak, sağlık taramasından faydalanan vatandaş sayısını arttırmak, sosyal yardım düzey ve etkisini arttırmak şeklinde

belirtilmiştir. Tespitler ise iç ve dış göç şeklinde ifade edilmiştir. Riskler ise ödenek yetersizliği, göçmen sayısının fazlalığı, üst yönetimin önceliğinin farklılaşması şeklinde yerini bulmuştur. Faaliyet ve projeler ise mevcut kurs kapasitelerinin artırılması, kamu ve STK arası iş birliğinin artırılması, psiko-sosyal etkinliklerin yapılması, kapasite geliştirilmesi, topluma sunulan sağlık ve sosyal hizmet performansının artırılması olarak belirlenmiştir. Bu faaliyetler için bir (1) adet maliyet tahmini yapılmıştır.

h. Bursa Büyükşehir Belediyesi

Aşağıda Bursa Büyükşehir Belediyesi'ne ait MAXQDA nitel analiz programıyla içerik analizi yöntemiyle tek- vaka modeli (kod hiyerarşisi) geliştirilmiştir. Modelde stratejik plandan elde edilen kodlar şekil altında yorumlanmıştır.

Şekil-10 Bursa Büyükşehir Belediyesi Tek Vaka Modeli

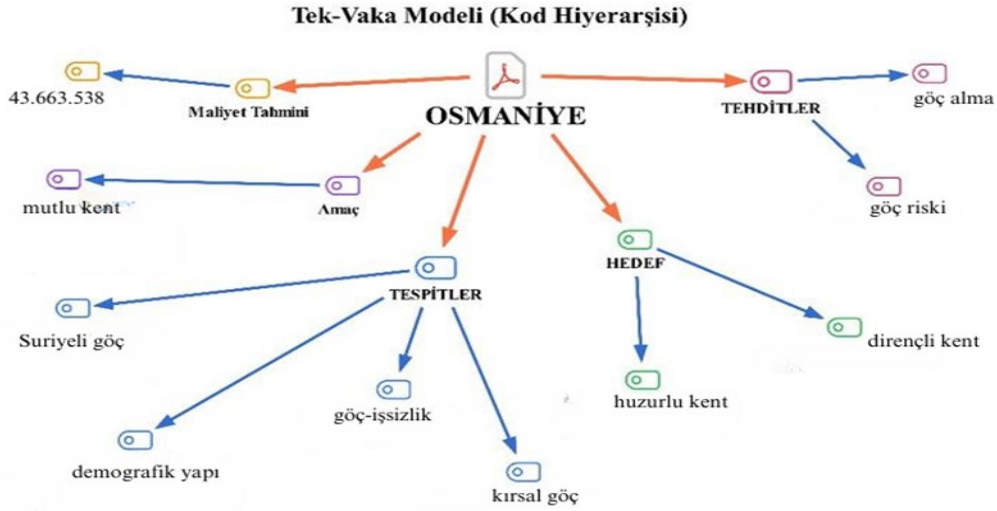

Bursa Büyükşehir Belediyesi Stratejik planında yaşam standartlarını destekleyen sosyal belediyecilik amaçlanmıştır. Bu amacı gerçekleştirmek için kentte yaşayanları sosyal refahlarını artırmak hedeflenmiştir. Sosyal yardımların farklı kurum ve birimlerce yapılması mükerrerliği artırması, sosyal hizmet politikalarının oluşturulmasına ihtiyaç duyulması, göç olgusuna bağlı olarak sosyal yardım taleplerinin artması tespit edilen durumlardır. Göç olgusuna bağlı olarak ilde nüfusun artması, doğal afetlerin oluşması, sosyal hizmet politikalarının geliştirilememesi riskler olarak ortaya konulmuştur. Dezavantajlı kesimlere yönelik faaliyet ve merkezlerin oluşturulması proje ve faaliyet alanlarında belirlenmiştir. Bu faaliyet ve projeler için bir (1) adet maliyet tahmini oluşturulmuştur.

1. Osmaniye Belediyesi

Aşağıda Osmaniye Belediyesi'ne ait MAXQDA nitel analiz programıyla içerik analizi yöntemiyle tek- vaka modeli (kod hiyerarşisi) geliştirilmiştir. Modelde stratejik plandan elde edilen kodlar şekil altında yorumlanmıştır.

Şekil-11 Osmaniye Belediyesi Tek Vaka Modeli

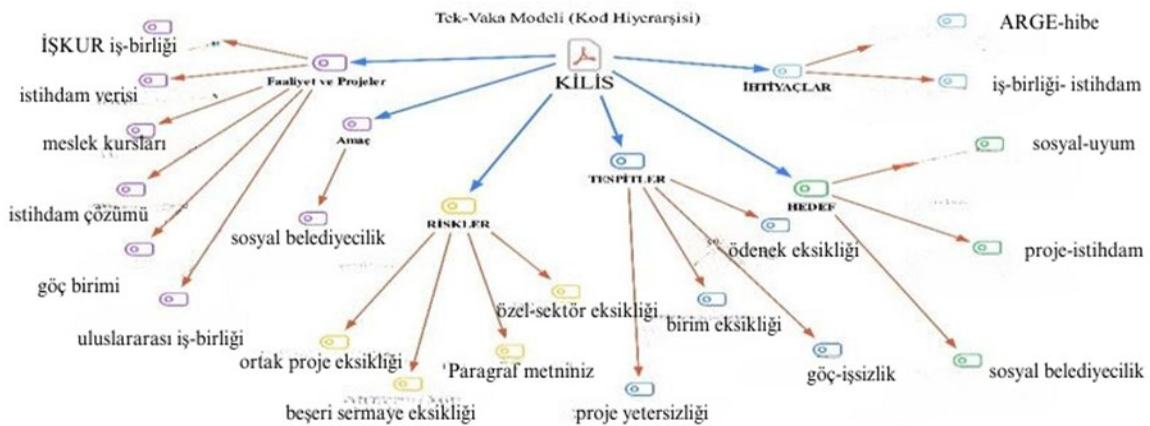

Osmaniye Belediyesi Stratejik planında toplumsal dayanışmanın sağlandığı mutlu bir şehir oluşturulması amaçlanmıştır. Bu amacı gerçekleştirmek için Osmaniye’de dayanışma ve huzuru sağlama ve afetlere karşı dirençli ve hazırlıklı kent olma hedeflenmiştir. Suriyeli göç alması ve bölgenin göç alması tehditler olarak belirlenmiştir. 2011’de başlayan göç dalgasından Osmaniye ili 51.000’nin üzerinde göç aldığı, kontrolsüz göç ve küresel ekonomik krizler işsizliği artırmaktadır. Kırsaldan şehir merkezine göçlerin olması, sosyal ve kültürel etkenler hayat tarzlarındaki eğilimler ve değişimler dış göç, göç hızı, nüfus artış hızı tespitler olarak ortaya konmuştur.

i. Kilis Belediyesi

Aşağıda Kilis Belediyesi’ne ait MAXQDA nitel analiz programıyla içerik analizi yöntemiyle tek- vaka modeli (kod hiyerarşisi) geliştirilmiştir. Modelde stratejik plandan elde edilen kodlar şekil altında yorumlanmıştır.

Şekil-12 Kilis Belediyesi Tek Vaka Modeli

Kilis Belediyesi Stratejik planında Kilis halkının tüm belediyecilik hizmetlerinden hızlı şeffaf ve adil şekilde faydalanılması amaç olarak belirlenmiştir. Bu amacı gerçekleştirmek için kırılgan gruplar ve göçmenlerin sosyal uyumlarını sağlamak için ulusal ve uluslararası fon desteği sağlamak, istihdamlarını artırmak için eğitimler sağlamak, ihtiyaç duyulan eğitimleri kırılgan gruplara sağlamak şeklinde hedefler belirlenmiştir. Kilis’te tespitler ise Suriyeli göçü sonrası kente işsizliğin artması, göçmenleri kente sosyal uyum açısından ödeneklerin yetersizliği, göçmenlerin iş ve işlemlerini ve takibini yapacak birimin olmaması, istihdam bazlı projelerin yetersiz kalması şeklindedir. Kentteki riskler ise özel sektöre talebin olmaması, projelerin kabul edilmemesi, işçilerin meslek bilgilerinin yetersiz oluşu, ortak projelerin üretilmemesi risklerdir. Faaliyet ve projeler ise göç birimi kurulması, uluslararası proje

hazırlayıp uygulanması, işçi arayan işletmelerle iş birliği, meslek edindirme kursları, işsiz envanteri hazırlama, İŞKUR ile ortak çalışmalar yapmak faaliyet ve projeler olarak ortaya konmuştur.

Araştırma için seçilen büyükşehir belediyeleri ve il belediyelerinin stratejik planlarından oluşan bulgular kod matrisinde kod listesi tablo-1’de aşağıda verilmiştir.

Tablo-1 12 ile Ait Kod Matrisi

Kod Sistemi	GAZİ...	ADANA	ANKA...	BURSA	HATAY	İSTAN...	İZMİR	KİLİS	KONYA	MERSİN	OSM...	ŞANLI...	TOPL...
> Maliyet Tahmini	4	6	10	2	2	3	8		2	2	2	2	43
> Faaliyet ve Projeler	14	11	11	11	6	13	23	9		6		5	109
> Riskler		6					4						10
> Amaç	2	2	2	2	2	4	7	2	2	2	2	2	31
> Göç Ana Planı		6											6
> RİSKLER		11	10	4	2	5	8	6		5		4	55
> Kurumun ilgili bütçe kodlarına göçmen		1											1
> TESPİTLER	2	8	9	5	3	9	12	6	6	4	5	4	73
> : Kent kültürüne uyum için eğitim ve da		1											1
> HEDEF	4	4	10	2	2	4	8	6	6	2	2	3	53
> İHTİYAÇLAR	4	9	10	5	4	9	12	4	6	5		4	72
> TEHDİTLER		4	1								3	5	13
Σ TOPLAM	30	69	63	31	21	47	82	33	22	26	14	29	467

Tablo-1 incelendiğinde seçilen belediyelerin kod listesi şöyle oluşmuştur. Gaziantep 30, Adana 69, Ankara 69, Bursa 31, Hatay 21, İstanbul 47, İzmir 82, Kilis 33, Konya 22, Mersin 26, Osmaniye 14, Şanlıurfa 29 ve toplamda 467 kod listesi oluşmuştur. Büyükşehir belediyeleri ve il belediyeleri stratejik planlarına aldıkları görülmüştür. Belediyelerde örgütlerinde göç birimi oluşturanların olduğu, göç ile ilgili olarak “göç ana planı” yapanların olduğu kendi aralarında ve diğer kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapanların olduğu görülmüştür. Göç ile ilgili tehdit, tespitler, riskler ve ihtiyaçlar ortaya koymuşlardır. Yine göç bağlamında bütçeye ihtiyaç ortaya atılmıştır. Göç bağlamında yasal düzenleme ihtiyaçları görülmüştür. Belediyelerin göç bağlamında göçmen ve sığınmacılara “sosyal belediyecilik” veya “sosyal transfer” doğrultusunda sorumluluklar aldıkları görülmüştür.

Türkiye’de geçici sığınmacı statüsünde Suriyeli istatistikleri tablo-2’de aşağıda verilmiştir. Tablo-2’de araştırmada bulunan 12 ilde geçici koruma statüsündeki bulunan Suriyeli sığınmacı sayısı 2.501.932’dir. Diğer illerde ise 583.124’tür. Toplamda ise 3.085.056 kişidir. Türkiye’de Suriyeli sığınmacı sayısı 04.05.2024 ile 14.11.2024 tarihlerinde arası 31.657 kişi azalmıştır³.

³ Bkz <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638> E.T. (04.05.2024-14.11.2024)

Tablo-2 Türkiye’de Geçici Koruma Statüsündeki İstatistik

Sıra No	İller	Kayıtlı Suriyeli Sayısı	İl Nüfusu	İlde Yaşayan Toplam Kişi Sayısı	Kayıtlı Suriyeli Sayısının İlde Toplam Yaşayan Sayısına Oranı (%)
1	İstanbul	527.632	15.655.924	16.183.556	3,26
2	Gaziantep	428.674	2.164.134	2.592.808	16,53
3	Şanlıurfa	270.931	2.213.964	2.484.895	10,90
4	Hatay	250.206	1.544.640	1.794.846	13,94
5	Adana	217.123	2.270.298	2.487.421	8,73
6	Mersin	201.626	1.938.389	2.140.015	9,42
7	Bursa	170.849	3.214.571	3.385.420	5,05
8	Konya	121.800	2.320.241	2.442.041	4,99
9	İzmir	119.087	4.479.525	4.598.612	2,59
10	Ankara	88.016	5.803.482	5.891.498	1,49
11	Kilis	66.609	155.179	221.788	30,03
12	Osmaniye	39.379	557.666	597.045	6,60
13	Diğer İller	583.124		41.293.650	1,41

Kaynak: <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638> (07.11.2024’e göre)

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Araştırma konusu çerçevesinde ilk olarak literatür incelemesi yapılarak Türkiye’de göç olgusu belediyelerle ilişkilendirilerek teorik çerçeve oluşturulmuştur. Ardından Türkiye’de göç yoğunluğunun en fazla olduğu on iki (12) belediyenin stratejik planları MAXQDA programı kullanılarak tek-vaka analiz yöntemiyle ana kod ve alt kodlara ayrılarak ayrı ayrı yorumlanmıştır. Yine MAXQDA programı yardımıyla oluşturulan kodların stratejik planlardaki sayı olarak karşılaştırması kod matrisi kullanılarak yapılmıştır.

Araştırma kapsamında stratejik planlardan elde edilen çıktıları incelediğinde, büyükşehir belediyelerinin stratejik planlarında ortak ve benzer temaların öne çıktığını görülmektedir. Özellikle dezavantajlı kesimlere yönelik sosyal hizmetlerin geliştirilmesi, sosyal uyumun sağlanması, göçmenlerin entegrasyonu, sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesi gibi konular belediyenin öncelikli hedefleri arasında yer aldığı görülmektedir. Her bir belediyenin kendi dinamiklerine göre özel hedefleri ve faaliyetleri bulunmaktadır. Örneğin, İstanbul’da göç sorununun yanı sıra yaşlı nüfusun artışı, kadın-erkek eşitsizliği gibi konulara odaklanılırken, Ankara’da dezavantajlı kesimlerin sosyal kültürel ihtiyaçlarına cevap vermek ön planda olduğu saptanmıştır. İzmir’de demokratik katılımı artırmak, Konya’da engellilere yönelik sosyal destekler sağlamak gibi özel amaçlar belirlenmiştir. Her planın riskler bölümünde ortak noktalar da mevcuttur. Özellikle finansal kaynakların yetersizliği, teknik arızalar, personel ve araç yetersizliği gibi operasyonel zorluklar sıkça dile getirilmiştir. Tespitlerde ise genellikle nüfus artışı, göç hareketleri, sosyal hizmetlerdeki çeşitlenme gibi faktörler dikkat çekmektedir. Ayrıca, sosyal hizmetlerdeki eksikliklerin belirlenmesi ve iyileştirilmesinde halkın talepleri ve şikâyetleri de önemli bir rol oynamaktadır.

Genel değerlendirme yapıldığında, her belediyenin kendi stratejik planıyla belirlediği hedefler doğrultusunda, dezavantajlı kesimlere yönelik sosyal hizmetlerin geliştirilmesi ve toplumsal uyumun

sağlanması gibi ortak amaçlar doğrultusunda çalışmalar yürütüldüğü görülmektedir. Aşağıda araştırma kapsamında incelenen 12 belediyeye göç olgusuna karşı (stratejik planlarından yola çıkılarak) çeşitli önerilerde bulunulmuştur;

İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin göç olgusuna karşı daha etkili bir strateji geliştirmesi için yerel yönetimler ve ilgili paydaşlar arasında iş birliği ve koordinasyonun güçlendirilmesi önemlidir. Bu kapsamda, göçmenlere yönelik entegrasyon programlarının geliştirilmesi ve sosyal hizmetlerin daha kapsayıcı bir şekilde sunulması sağlanabilir. Ayrıca, göç olgusunun yol açtığı kentsel dönüşüm ve hızlı kentleşme sorunlarına karşı sürdürülebilir çözümler üzerinde odaklanılmalı ve bu süreçte dezavantajlı grupların ihtiyaçları göz önünde bulundurulmalıdır. Bu çerçevede, yerel yönetimlerin tecrübe paylaşımı ve kaynakların etkin kullanımıyla desteklenmesi, İstanbul'un göç olgusuna daha etkin bir şekilde yanıt vermesine yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin göç konusunda daha etkili bir strateji geliştirmesi için dezavantajlı kesimlere yönelik sosyal hizmetlerin göçmen nüfusu da içerecek şekilde genişletilmesi önemlidir. Bu kapsamda, göçmenlere yönelik sağlık, eğitim, ulaşım ve kültürel ihtiyaçları karşılamaya yönelik özel programlar ve hizmetler oluşturulabilir. Ayrıca, göçmenlerin topluma entegrasyonunu kolaylaştırmak için dil eğitimi ve meslek edindirme kursları gibi destekler sunulabilir. Belediyenin, göçmenlere yönelik hizmetlerde iş birliği yapabileceği yerel ve ulusal kurumlarla koordinasyonu güçlendirmesi ve bu alandaki riskleri minimize etmek için stratejik planlamalar yapması gerekmektedir. Bu şekilde, Ankara'nın göç olgusuna daha etkin bir şekilde yanıt verebilmesi sağlanabilir.

İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin göç konusunda etkili bir strateji geliştirmesi için öncelikle göçmenlerin topluma entegrasyonunu destekleyici projeler ve hizmetler oluşturulmalıdır. Bu kapsamda, göçmenlerin dil öğrenimi, meslek edindirme kursları ve iş bulma olanakları gibi konularda desteklenmeleri sağlanabilir. Ayrıca, göçmenlere yönelik sağlık hizmetlerine kolay erişim imkanları sunulabilir ve sosyal içermeye faaliyetleri artırılabilir. Belediye, göçmenlerin yerel kültür ve toplumla kaynaşmalarını sağlamak için etkinlikler ve kültürel faaliyetler düzenleyebilir. Göçmenlerin dezavantajlı kesimler arasında yer alabileceği göz önünde bulundurularak, yerel politikaların ve projelerin göçmenleri de kapsayacak şekilde planlanması ve uygulanması önemlidir. Bu şekilde, İzmir'in göçmen nüfusuna daha iyi bir entegrasyon ve yaşam kalitesi sağlanabilir.

Konya Büyükşehir Belediyesi'nin mobil uyumlu web tabanlı bir sosyal yardım sistemi kurması, göçmenlerin ihtiyaçlarını daha etkin bir şekilde belirlemelerine ve onlara hızlı bir şekilde yardım sağlamalarına yardımcı olabilir. Engelsiz yaşam merkezleri, göçmenlerin entegrasyonunu desteklemek ve topluma adaptasyon süreçlerini kolaylaştırmak için önemli bir rol oynayabilir. Bu merkezlerde psikologlar, doktorlar, sosyal hizmet uzmanları ve sosyologlar gibi uzmanlar göçmenlere yönelik hizmetler sunabilir.

Mersin Büyükşehir Belediyesi'nin sosyal destek hizmetlerini ve sosyal içermeyi daha kapsayıcı bir anlayışla ele alması gerekir. Bu, göçmenlerin sosyal uyumunu ve toplumsal birlikteliğini sağlamak için önemlidir. Belediye, göçmenlerin ihtiyaçlarına daha duyarlı bir şekilde yanıt verecek faaliyetler ve projeler geliştirmelidir. Ayrıca Mersin Büyükşehir Belediyesi'nin yoksulluk oranının yüksek olduğu kırılgan gruplara yönelik farkındalığı artırmaya yönelik çalışmalar yapması ve mesleki eğitim imkanlarını artırması önemlidir. Bu sayede, göçmenlerin ve diğer kırılgan grupların yaşam koşullarını iyileştirmek ve topluma daha etkin bir şekilde entegre olmalarını sağlamak mümkün olabilir.

Adana Büyükşehir Belediyesi'nin göç konusunda etkin bir strateji izlemesi için öncelikle Suriyeli göçmenlerin yerel topluma entegrasyonunu sağlayacak ve geri dönüşlerini teşvik edecek politikalar geliştirmesi önemlidir. Bu kapsamda, belediye Suriyeli göçmenlere yönelik mesleki eğitim ve istihdam programları düzenleyebilir ve yerel ekonomiye katılımlarını teşvik edebilir. Ayrıca, sosyal destek ile ilgili diğer destek kuruluşlarıyla entegre alt yapı oluşturulması önemlidir. Bu, göçmenlerin ihtiyaçlarını daha etkin bir şekilde karşılayacak ve sosyal hizmetlerden daha fazla faydalanmalarını sağlayacaktır. Belediye, sivil toplum kuruluşlarının (STK'ların) programlarına daha fazla katkıda bulunarak göçmenlere yönelik sosyal hizmetlerin çeşitlendirilmesine ve güçlendirilmesine destek olabilir.

Hatay Büyükşehir Belediyesi, göçmenlerin entegrasyonu ve sosyal uyumu için bir dizi önemli faaliyet ve projeyi hayata geçirmelidir. Bunların başında, özel olarak göç konularıyla ilgilenen bir birimin kurulması gerekmektedir. Bu birim, göçmenlerin ihtiyaçlarını belirleyerek çözüm odaklı yaklaşımlar

geliştirmeli ve Hatay'ın sosyal ve ekonomik kalkınmasına katkı sağlayacak projeleri hayata geçirmelidir. Ayrıca, nitelikli Suriyeli göçmenlerin potansiyellerinin değerlendirilmesi için özel programlar düzenlenmeli ve göçmenlere çevre bilinci kazandırmak üzere eğitimler düzenlenmelidir.

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi'nin hedeflediği toplumsal gelişimi destekleme ve dezavantajlı kesimlere yönelik kapsayıcı çalışmaların artırılması amacıyla, mevcut projelerin yanı sıra şehirdeki sosyal dokunun analiz edilmesi ve dezavantajlı bölgelerin belirlenmesi önemlidir. Bu doğrultuda, belediye, toplumun ihtiyaçlarına ve dönüşüm potansiyeline odaklanarak yeni projeler geliştirebilir. Ayrıca, bu projelerin etkinliğini değerlendirmek ve sürekli iyileştirmek için düzenli geri bildirim mekanizmaları oluşturulmalıdır. Bu şekilde, Gaziantep'te toplumsal dönüşüm ve kapsayıcılığın güçlendirilmesine yönelik daha etkili adımlar atılabilir.

Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi'nin stratejik planında belirlenen amaçlara ulaşmak için öncelikle mevcut kaynakların etkin ve verimli bir şekilde kullanılması gerekmektedir. Bu doğrultuda, öncelikli hedefler arasında yer alan mesleki kursların artırılması ve sağlık taramalarından faydalanan vatandaş sayısının artırılması için kaynakların doğru bir şekilde tahsis edilmesi ve mevcut kaynakların maksimum düzeyde değerlendirilmesi önemlidir. Ayrıca, ödenek yetersizliği gibi risklerle başa çıkmak için alternatif finansman kaynakları araştırılmalı ve gerektiğinde kamu-özel sektör iş birliği modelleri geliştirilmelidir. Bununla birlikte, göçmen sayısının fazlalığı gibi bir riskle başa çıkmak için yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde iş birliği ve dayanışma önemlidir. Bu çerçevede, yerel halkın yanı sıra sivil toplum kuruluşları ve uluslararası yardım kuruluşları ile ortak projeler geliştirilerek göçmenlerin entegrasyonu ve sosyal hizmetlerden daha etkin bir şekilde faydalanmaları sağlanabilir.

Bursa Büyükşehir Belediyesi'nin stratejik planındaki yaşam standartlarını destekleyen sosyal belediyeçilik hedeflerini gerçekleştirmek için öncelikli olarak kurumlar arası iş birliğinin artırılması gerekmektedir. Sosyal yardımların farklı kurum ve birimlerce yapılmasının mükerrerliği artırabileceği belirtilmiş, bu nedenle sosyal hizmet politikalarının bütüncül bir şekilde oluşturulması ve koordinasyonun sağlanması önemlidir. Bu doğrultuda, belediye öncülüğünde ilgili kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve özel sektör aktörleri ile iş birliği içinde çalışılabilir. Ayrıca, göç olgusuna bağlı olarak artan sosyal yardım taleplerini karşılamak için kaynakların etkin bir şekilde kullanılması ve bu taleplere yönelik stratejik planların oluşturulması önemlidir.

Osmaniye Belediyesi'nin stratejik planında belirlenen toplumsal dayanışmanın sağlandığı mutlu bir şehir oluşturma hedefini gerçekleştirmek için öncelikle göçle ilgili mevcut tehditlerin ve belirlenen tespitlerin üzerinde durulmalıdır. Kontrolsüz göç ve küresel ekonomik krizlerin işsizliği artırması gibi sorunlarla başa çıkabilmek için belediye, yerel iş birlikleri kurarak istihdamı artıracak projeler geliştirebilir ve iş birliği içinde hareket edebilir. Kırsaldan şehir merkezine göçlerin etkilerini azaltmak adına kırsal kalkınma projeleri ve istihdam olanaklarının kırsal bölgelere yayılmasını sağlayacak politikalar uygulanabilir.

Kilis Belediyesi'nin stratejik planında belirlenen hedeflere ulaşmak için öncelikle Suriyeli göçmenlerin sosyal uyumunu sağlamak ve işsizlikle mücadele etmek adına ulusal ve uluslararası fon desteği sağlamak önemlidir. Bu fonlar, istihdamlarını artırmak için eğitim programları düzenlemek ve kırılgan gruplara yönelik eğitimler sağlamak gibi projelerin finanse edilmesine yardımcı olabilir. Ayrıca, kentteki işsizlik sorununu çözmek için istihdam bazlı projelerin geliştirilmesi ve uygulanması gerekmektedir.

Etik Beyanı	<i>Yazarlar, bu çalışmanın hazırlanmasının her aşamasında tüm etik ilke ve kurallara titizlikle uyulduğunu beyan eder. Herhangi bir ihlal durumunda, ÖHÜİBF Dergisi hiçbir sorumluluk altında değildir ve tüm sorumluluk yalnızca yazar(lar)a aittir.</i>
Yazarların Katkıları	<i>İslam KÖSEOĞLU, bu çalışmada I,II, III bölümlerinde ve (veri toplama, analiz vs. gibi) aşamalarında katkı sağlamıştır. Doğan PEKER, bu çalışmada I,II, III bölümlerinde ve (veri toplama, analiz vs. gibi) aşamalarında katkı sağlamıştır. 1. yazarın katkı oranı %50, 2. yazarın katkı oranı ise %50'dir. Yazarlar arasında çıkar çatışması yoktur.</i>
Çıkar Beyanları	
Teşekkür (eğer varsa)	<i>Yayın sürecine katkı sağlayan editör ve hakemlere teşekkür ederiz.</i>
Ethics Statement	<i>The authors declares that all ethical principles and rules were strictly observed throughout every stage of the preparation of this study. In case of any violation, ÖHÜİBF Journal is under no responsibility, and all responsibility rests solely with the author(s).</i>
Authors' Contributions	<i>İslam KÖSEOĞLU contributed to this study in sections I,II, III and in stages (data collection, analysis, etc.). Doğan PEKER contributed to this study in section I,II, III and in stages (data collection, analysis, etc.).</i>
Conflict of Interest	<i>There is no conflict of interest among the authors.</i>
Acknowledgement (if any)	<i>We would like to thank the editors and reviewers who contributed to the publication process.</i>

KAYNAKÇA

- Akkaya, M. A. (2021). Türkiye’de Göç Olgusu ve Göçün Yaratacağı Sorunların Aşılmasında Toplumsal Kültür Kurumu Kimliğiyle Halk Kütüphanelerinin Rolü: İzmir Örneği. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 23(4), 179-206. <https://doi.org/10.16953/deusosbil.1055650>
- Akköz Çevik, S. (2016). Suriye’den Türkiye’ye Göç’ün Etkileri. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 5(2), 80-83.
- Aktaş, M. T. (2015). Göç Olgusu Ekonomik Kalkınmada İtici Güç Olabilir Mi? Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 7(1), 37-48.
- Artel, M., & Kaygısız, Ü. (2018). Türkiye’de Göç Yönetimi (Migration Administration In Turkey), Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 23(2), s.579-604.
- Ateş, K. (2020). Göç Yönetiminde Yerel Yönetimlerin Rolü. Iğdır Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 5, 23-40.
- Balcı, A. (2023). Enerji Güvenliğinde Türkiye’nin Rolü ve Yenilenebilir Enerji Kaynakları, Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (44), 200-233.
- Balcı, A., & Keser, A. (2023). Kamu Politikalarının Oluşturulma Sürecinde Sosyal Medyanın Etkisi: Dezenformasyon, Manipülasyon ve Propaganda. Sosyolojik Düşün, 8(2), 125-164.
- Boran, S. (2021). Türkiye’nin Düzensiz Göçle Mücadelesinde Geri Kabul Gerekliliği: Afganlar Üzerinden İnceleme. Göç Araştırmaları Dergisi, 7(2), 238-260.
- Çıkmaz, E., & Aksu, M. (2019). Suriyeli Mülteciler ve Güvenlik Sorunsalı: Kilis İli Örneği. 13. Kamu Yönetimi Sempozyumu (KAYSEM 13) Tam Metin Bildiri Kitabı. (Ed. Ali Fuat Gökçe, Uğur Ülger, Seda Kulu ve Muhammed Aksu) (s.893-903). Nobel Yayıncılık: Gaziantep.
- Demirhan, Y., & Aslan, S., (2015), Türkiye’nin Sınır Ötesi Göç Politikaları ve Yönetimi. Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi, 5(9), 23-62.
- Dere, İ. & Dölek, E.D. (2023). Türkiye’de Göçmen Öğrencilerin Eğitimde Karşılaştıkları Sorunlar, HUMANITAS - Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi HUMANITAS – International Journal of Social Sciences, 11(INCSOS VIII Özel Sayısı), 108-135.

- Dereli, S., (2023). Göç Yönetiminde Kanıta Dayalı Politika Yaklaşımı, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 23(4), 1333-1362.
- Dönmez Kara, C. Ö. (2016). Türkiye’de Yabancıların Çalışma Hakkı: Suriyelilerin İşgücü Piyasasındaki Durumu. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (2), 151-174. <https://doi.org/10.32739/uskudarsbd.2.2.5>.
- Dönmez Kara, C.Ö. (2021). Yerel Yönetimler ve Suriyelilere Yönelik Sosyal Politika Uygulamaları. Akyol, M., Tanju, İ. & Nahit, B. (Ed.), Güncel Gelişmeler Perspektifinde Türkiye’de Yerel Yönetimler. (375-402). Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- Güler, A. (2021). Göç Olgusunun Çok Boyutlu Etkileri ve Türkiye’ye Yansımaları. Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 10(2), 218-239. <https://doi.org/10.53306/klujfeas.943416>.
- Günay, E., Atılğan, D., & Serin, E. (2017). Dünya’da ve Türkiye’de Göç Yönetimi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 7(2), 37-60.
- İşigüzel, B. & Baldık, Y. (2019). Göçmen Toplulukların Eğitim Sistemine Katılımı Sürecinde Uygulanan Eğitim ve Dil Politikalarının İncelenmesi. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi, 9(2), 487-503.
- Kara, M. & Dönmez Kara, C. Ö. (2015). Türkiye de Göç Yönetişimi Kurumsal Yapı ve İşbirliği. Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 9(2), 1-25.
- Kesgingöz, H., & Burak, M. (2022). Türkiye’deki Göç Hareketleri ve Lojistik İlişkisi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 12(2), 141-156. <https://doi.org/10.47147/ksuiibf.1214688>
- Köseoğlu, İ. (2025). Türkiye’de Belediyelerin Tarımsal Kalkınmadaki Rolü ve Etkinliği Üzerine Bir Değerlendirme. Tarım Ekonomisi Araştırmaları Dergisi, 11(2), 213-226.
- Köseoğlu, İ. (2026). Türkiye’de Belediyelerin Sürdürülebilir Çevre Politikalarındaki Rolü ve Kapasitesi. Kent Akademisi, 19(1), 1-21.
- Mutlu, A. (2006). Küresel Kamusal Mallar Bağlamında Sağlık Hizmetleri ve Çevre Kirlenmesi: Üretim, Finansman ve Yönetim Sorunları, Maliye Dergisi, Sayı 150, 53-79.
- Özkan, R. (2019). Göç Olgusu ve Toplumsal Yapıya Etkisi. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 33(47), 127-145.
- Peker, D. (2023). Türkiye’de Halk Eğitimi Merkezi Programlarının Beşerî Sermayenin Geliştirilmesi ve Yoksullukla Mücadele Açısından Etkinliği: Antalya, Muğla, Van ve Hatay Örnekleri, (Yayımlanmamış doktora tezi). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi.
- Peker, D. (2024). Göç ve Sosyal Uyum Açısından Halk Eğitimi Merkezi Programlarının Etkisi: Antalya, Muğla, Hatay ve Van İllerinde Bir Analiz. Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi, 7(2), 536-555. <https://doi.org/10.33712/mana.1495238>
- Peker, D. (2024). Yoksullukla Mücadelede Yerel Yönetimlerin Rolü: Antalya, Muğla, Hatay ve Van Büyükşehir Belediyesinde Bir Analiz. Kent Akademisi, 17(2), 433-455.
- Peker, D., Demirel, B., Yumuşaker, M. C., Küçükbeyazıt, Z., vd. (2021). Halk Eğitimi Merkezlerinde Uygulanan Kurslara Kursiyerlerin Katılma Nedenleri ve Memnuniyet Algısı: Erzin İlçesi Örneği. ASSAM Uluslararası Hakemli Dergi, 8(19), 123-139.
- Peker, D., Erdem, M., Cemiloğlu, M., Peker, H., (2023). Göç Yönetiminde Yerel Yönetimlerin Rolü: Hatay İlçelerinde Bir Analiz. ASSAM Uluslararası Hakemli Dergi, 10(23), 1-16.
- Saraçoğlu, H., (2023). Göç Yönetimi Politikalarının Şekillenmesinde Yerel Yönetimler ve STK’lar Arasındaki İşbirliğinin Etkisi: Van İli Özelinde Analiz, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 8(16), 170-185.
- Telsaç, C. (2022). Uluslararası ve Ulusal Mevzuata Göre Türkiye’ye Kitleli Olarak Göç Edenler İçin Tanımlanan Hukuki Statüler, Anlambilim MTÜ Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi, 2(1), 1-17.

- Tosun, S., & Azazi, H. (2019). Yerel’de Mülteci ve Sığınmacılara Yönelik Sosyal Politika Uygulamaları: Balıkesir Örneği. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 14(2), 213-234.
- Tuna, F. (2022). Dış Politika ve Göç: Göç Olgusu ve Dış Politikaya Etkileri. *Göç Dergisi*, 9(3), 287-294. <https://doi.org/10.33182/gd.v9i3.851>
- Türkiye Belediyeler Birliği (TBB), (2021). Yerel Yönetimlerin Göç Politikaları, TBB Dergisi, Sayı 884, 1- 84.
- Uluslararası Göç Örgütü (IOM), (2013). Uluslararası Göç Hukuku Göç Terimler Sözlüğü, Ed. (Richard Perruchoud ile Jillyanne Redpath), IOM: 2. Bakı.
- Yaşlıkaya, R. (2019). Yerel Yönetimlerde Ölçek Ekonomisi: Teori, Kavram ve Tartışmalar Liberal Düşünce Dergisi, Sayı 95, 163- 192.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (11. b.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- 4875 sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu, R.G. 17.06.2003/25141.
- 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, R.G. 23/7/2004/ 25531.
- 5393 sayılı Belediye Kanunu, R.G. 13/7/2005/ 25874.
- 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu (2013), R.G. 11.04.2013/28615.
- <https://www.adana.bel.tr/> ziyaret tarihi 30.04.2024
- <https://www.ankara.bel.tr/> ziyaret tarihi 30.04.2024
- <https://www.bursa.bel.tr/> ziyaret tarihi 30.04.2024
- <https://www.gaziantep.bel.tr/> ziyaret tarihi 30.04.2024
- <https://hatay.bel.tr/> ziyaret tarihi 30.04.2024
- <https://www.ibb.istanbul/> ziyaret tarihi 30.04.2024
- <https://www.izmir.bel.tr/> ziyaret tarihi 30.04.2024
- <https://www.kilis.bel.tr/> ziyaret tarihi 30.04.2024
- <https://www.konya.bel.tr/> ziyaret tarihi 30.04.2024
- <https://www.mersin.bel.tr/> ziyaret tarihi 30.04.2024
- <https://osmaniye-bld.gov.tr/> ziyaret tarihi 30.04.2024
- <https://www.sanlıurfa.bel.tr/> ziyaret tarihi 30.04.2024
- <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638> ziyaret tarihi 14.11.2024
- https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml31_turkish_2ndedition.pdf, E.T. 05.05.2024.
- <https://www.goc.gov.tr> E.T. 14.11.2024.